

Vaše značka MZDR 46771/2017-10/OPR
Sp. zn. 20/2017/NZ/MLU
Č. j. KVOP-20749/2019
Datum 9. května 2019

Vážený pan
Mgr. et Mgr. Adam Vojtěch, MHA
ministr
Ministerstvo zdravotnictví
Palackého nám. 4
128 01 Praha 2

Vážený pane ministře,

rekapituluji a uzavírám věc systematické návštěvy Psychiatrické nemocnice Kosmonosy. Návštěva proběhla v roce 2017 a přinesla poznatky o vážném riziku špatného zacházení, konkrétně kvůli nezajištění bezpečí pacientů a ošetřujícího personálu na odděleních A12 a A16 a dále kvůli nezajištění bezpečného a co nejméně restriktivního zvládnutí neklidného a agresivního chování nemocných v celé nemocnici.

Zprávu z návštěvy a výzvu k vyjádření k nim jsem ve smyslu § 21a odst. 4 zákona o veřejném ochránci práv¹ zaslala nejen zařízení, ale i Ministerstvu zdravotnictví jako zřizovateli a i ústřednímu orgánu státní správy na úseku poskytování zdravotních služeb. Důvodem pro to bylo, že některé jevy neměly obdobu v rámci zjištění provedených v jiných psychiatrických nemocnicích a řešení se jevílo být za hranicemi možností vedení nemocnice (nedostatek zdravotnického personálu v regionu obecně a mužů zvláště). Varovala jsem, že nedostatek personálu nemocnice vede k tomu, že personál často volá Policii České republiky do nemocnice a ponechává pacienty v omezovacích prostředích nad dobu nezbytně nutnou. Ze základního práva člověka na život a nebyť podroben mučení a nelidskému či ponižujícímu zacházení vyplývá povinnost státu zajistit při poskytování zdravotních služeb, a zvláště v podmínkách detence, bezpečné podmínky jak pro pacienty, tak pro pečující. Státní orgány dále musejí přijmout přiměřené kroky k účinnému předcházení špatnému zacházení, pokud o něm vědí nebo mají vědět.²

Svá zjištění a jejich hodnocení jsem osobně představila také pracovnímu týmu ministerstva a naléhala na řešení problému, neboť jsem se nespokojila s prvotním postojem, že z personálního hlediska postačuje, že nemocnice plní standard podle vyhlášky o požadavcích na minimální personální zabezpečení zdravotních služeb.³ Také jsem trvala na tom, že bytí je zvládnutí agrese nemocných personálně náročné, není odborně přijatelné suplovat sílu zdravotníků policisty.

---

1 Ustanovení § 21a odst. 4 zákona č. 349/1999 Sb., o veřejném ochránci práv, ve znění pozdějších předpisů.

2 Srov. rozhodnutí Evropského soudu pro lidská práva ve věci Osman proti Spojenému království ze dne 28. října 1998, stížnost č. 23452/94, § 116. Tzv. Osman test, původně rozvinutý ve vztahu k právu na život, soud aplikuje i na poli práva nebyť podroben mučení či nelidskému a ponižujícímu zacházení.

3 Vyhláška č. 99/2012 Sb., ve znění pozdějších předpisů. Argumentuji tím, že vyhláška představuje právní zakotvení mínima, zatímco personální zabezpečení u konkrétního poskytovatele v konkrétním čase musí vycházet z jeho povinnosti „poskytovat zdravotní služby na náležitě odborné úrovni, vytvořit podmínky a opatření k zajištění uplatňování práv a povinností pacientů a dalších oprávněných osob, zdravotnických pracovníků a jiných odborných pracovníků při poskytování zdravotních služeb“, podle § 45 odst. 1 zákona č. 372/2011 Sb., o zdravotních službách a podmínkách jejich poskytování, ve znění pozdějších předpisů. Poskytovatel nemá povinnost „plnit“ vyhlášku, nýbrž poskytovat péči na náležitě odborné úrovni.

Dopisy ze dne 5. června a 26. listopadu 2018 jste mě informoval, že odbor přímo řízených organizací Ministerstva zdravotnictví spolu s vedením nemocnice vytvořily akční plán implementace nápravných opatření. Nadto jste nemocnici osobně navštívil. Informoval jste mě o učinění těchto opatření:

- K 1. 8. 2018 bylo příkazem ředitelky nemocnice zakázáno používání síťových lůžek.
- Nemocnice přijala do personálu další 3 muže; byli zařazeni na riziková oddělení.
- Na oddělení A16 došlo ke změně primáře, což mělo mít za účinek rozšíření psychoterapeutických programů. Zároveň na tomto oddělení vyměnili podlahu a provádí namátkové kontroly, s cílem snížit šanci na ukrývání návykových látek.
- Nemocnice připravuje vybudování specializovaného oddělení pro antitoxikomanické ochranné léčby. Přijímání pacientů s takto zaměřenou ochrannou léčbou nebylo zastaveno.
- Ochranu personálu zajistí fungující systém přivolávání pomoci prostřednictvím náramků. Vyvíjí se systém přivolání týmu na pomoc.
- Nemocnice vyvíjí lepší vnitřní předpis o řešení rizik.
- Na základě hodnocení kvality (podle metodiky WHO Quality Rights Toolkit) dostalo vedení nemocnice mj. doporučení proškolení personál ve vytváření krizových plánů a užívání deeskalačních technik. Uvádíte, že na plnění doporučení z monitoringu bude dohlížet tým kvality, ustavený Vámi ve spolupráci s nemocnicí. Další opatření vedoucí ke zlepšení stavu budou realizována v rámci reformy psychiatrické péče.

Spoléhám se, že budou následovat další kroky, a proto shledávám Vaše vyjádření dostatečným a ve smyslu § 21a odst. 4 zákona o veřejném ochránci práv věc systematické návštěvy uzavírám. Situace v nemocnici bude nadále předmětem mé pozornosti při provádění návštěv v budoucnu.

Děkuji Vám i Vaším spolupracovníkům za intenzivní pozornost, kterou jste v roce 2018 mým doporučením věnovali.

Co zůstává, to jste vyjádřil v jednom z dopisů, totiž že nedostatek personálu ve zdravotnictví je zásadním problémem, který přesahuje možnosti řešení jednotlivých poskytovatelů zdravotních služeb. Uvedl jste, že jej Ministerstvo zdravotnictví řeší komplexně na systémové úrovni. Jedním z opatření je zvýšení příplatku za směnnost pro vybrané zdravotnické pracovníky.⁴ Zdá se mi, že úsilí bude zapotřebí zdvojnásobit, neboť z Psychiatrické nemocnice Kosmonosy jakož i dalších psychiatrických nemocnic zaznívá, že přibývá hospitalizací pacientů, kteří jsou do nemocnic dodáváni ve stavu akutní intoxikace a projevují se agresivně. To je okolnost, která nárok na personální zajištění zvyšuje.

S pozdravem

Mgr. Anna Šabatová, Ph.D., v. r.
veřejná ochránkyně práv
(dopis je opatřen elektronickým podpisem)

---

4 Váš dopis ze dne 24. ledna 2018, č. j. MZDR 46771/2017-7/OPR.